

Zbierka súdnych rozhodnutí

UZNESENIE SÚDNEHO DVORA (šiesta komora)

z 26. novembra 2020*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Článok 99 rokovacieho poriadku –
Ochrana spotrebiteľov – Smernica 93/13/EHS – Články 3 a 6 až 8 – Smernica 2008/48/ES –
Článok 22 – Nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvách – Preskúmanie *ex officio* vnútroštátnym
súdom – Vnútroštátne konanie o vydanie platobného rozkazu“

Vo veci C-807/19,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Sofijski rajonen sad (Okresný súd Sofia, Bulharsko) zo 4. novembra 2019 a doručený Súdnemu dvoru 4. novembra 2019, v konaní:

„DSK Bank“ EAD,

„FrontEx International“ EAD,

SÚDNY DVOR (šiesta komora),

v zložení: predseda šiestej komory L. Bay Larsen, sudcovia C. Toader (spravodajkyňa) a M. Safjan,

generálny advokát: M. Szpunar,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- „DSK Bank“ EAD, v zastúpení V. Mihneva, splnomocnená zástupkyňa,
- Európska komisia, v zastúpení Y.G. Marinova, G. Goddin a N. Ruiz García, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vydal toto

* jazyk konania: bulharčina.

Uznesenie

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 6 až 8 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288), ako aj článku 22 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (Ú. v. EÚ L 133, 2008, s. 66).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci dvoch sporov medzi spoločnosťami DSK Bank a FrontEx International na jednej strane a spotrebiteľmi, ktorí nie sú účastníkmi konania, na strane druhej, a to v rámci konania o vydanie platobného rozkazu.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 93/13

- 3 Článok 3 ods. 1 smernice 93/13 stanovuje:

„Zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa.“

- 4 Článok 6 tejto smernice stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

2. Členské štáty príjmu potrebné opatrenia na to, aby zabezpečili, že spotrebiteľ nestratí ochranu, zabezpečenú touto smernicou tým, že si vyberie právo nečlenského štátu ako právo uplatniteľné na zmluvu, ak táto má úzku súvislosť s územím členských štátov.“

- 5 Článok 7 ods. 1 uvedenej smernice stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.“

- 6 Článok 8 tej istej smernice stanovuje:

„Členské štáty môžu prijať alebo si ponechať najprísnejšie opatrenia kompatibilné so zmluvou v oblasti obsiahnutej touto smernicou s cieľom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa.“

Smernica 2008/48

7 Odôvodnenia 9 a 10 smernice 2008/48 znejú takto:

„(9) Úplná harmonizácia je potrebná na to, aby sa všetkým spotrebiteľom v Spoločenstve zabezpečila vysoká a rovnocenná úroveň ochrany ich záujmov a aby sa vytvoril skutočný vnútorný trh. Členské štáty by preto nemali mať možnosť zachovať alebo zaviesť iné vnútroštátne ustanovenia ako ustanovenia tejto smernice. Takéto obmedzenie by sa však malo uplatňovať len na ustanovenia harmonizované touto smernicou. Ak neexistujú takéto harmonizované ustanovenia, členské štáty by mali mať možnosť zachovať alebo zaviesť vnútroštátne právne predpisy. Členské štáty môžu v tom prípade napríklad zachovať alebo zaviesť vnútroštátne právne predpisy o spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti predajcu alebo dodávateľa služieb a veriteľa. Ďalším príkladom tejto možnosti členských štátov by mohlo byť zachovanie alebo zavedenie vnútroštátnych ustanovení o zrušení zmluvy o predaji tovaru alebo dodaní služieb, ak spotrebiteľ uplatní právo na odstúpenie od zmluvy o úvere. Z tohto hľadiska by sa v prípade otvorených zmlúv o úvere malo členským štátom povoliť určiť minimálny čas, ktorý má uplynúť medzi časom, keď veriteľ požiada o splatenie úveru, a dňom, v ktorom musí byť úver splatený.

(10) Rozsah harmonizácie určuje vymedzenie pojmov v tejto smernici. Povinnosť členských štátov vykonávať ustanovenia tejto smernice by sa preto mala obmedziť na jej rozsah pôsobnosti určený týmto vymedzením pojmov. Touto smernicou by však nemalo byť dotknuté uplatňovanie ustanovení tejto smernice členskými štátmi v súlade s právom Spoločenstva v oblastiach, na ktoré sa jej rozsah pôsobnosti nevzťahuje. ...“

8 Článok 10 ods. 2 tejto smernice, nazvaný „Informácie, ktoré má obsahovať zmluva o úvere“, obsahuje niektoré údaje, ktoré musí zmluva o úvere zrozumiteľne a stručne uvádzať.

9 Článok 17 uvedenej smernice stanovuje:

„1. V prípade postúpenia práv veriteľa vyplývajúcich zo zmluvy o úvere alebo samotnej zmluvy na tretiu osobu má spotrebiteľ právo uplatniť voči nadobúdateľovi práv akékoľvek námietky, ktoré mal k dispozícii proti pôvodnému veriteľovi, vrátane vzájomného započítania pohľadávok, ak je v príslušnom členskom štáte povolené.

2. Spotrebiteľ musí byť o postúpení uvedenom v odseku 1 informovaný okrem prípadov, keď pôvodný veriteľ po dohode s nadobúdateľom práv naďalej spravuje úver vo vzťahu k spotrebiteľovi.“

10 Článok 22 ods. 1 tej istej smernice:

„Keďže táto smernica obsahuje harmonizované ustanovenia, členské štáty nesmú zachovať ani zaviesť vo svojom vnútroštátnom práve ustanovenia, ktoré sa odchyľujú od ustanovení tejto smernice.“

Bulharské právo

GPK

- 11 § 410 ods. 1 a 2 Graždanski procesualen kodex (Občiansky súdny poriadok), zverejnený v DV č. 83 z 22. októbra 2019 (ďalej len „GPK“), stanovuje:

„1. Navrhovateľ môže podať návrh na vydanie platobného rozkazu:

(1) vo veciach peňažných pohľadávok alebo pohľadávok na zastupiteľné veci, ak je pre tento nárok príslušný okresný súd (Rajonen sąd),

...

2. Návrh musí obsahovať návrh na vydanie exekučného titulu a musí spĺňať požiadavky stanovené v § 127 ods. 1 a 3 a § 128 ods. 1 a 2. V návrhu musia byť uvedené aj bankové údaje alebo údaje o inom spôsobe platby.“

- 12 § 411 GPK stanovuje:

„1. Návrh sa podáva na okresný súd (Rajonen sąd), v obvode ktorého má dlžník trvalé bydlisko alebo sídlo; miestnu príslušnosť súd preskúma do troch dní z úradnej povinnosti...

2. Súd na prípravnom zasadnutí preskúma návrh a v lehote stanovenej v odseku 1 vydá platobný rozkaz, s výnimkou nasledujúcich prípadov:

(1) ak návrh nespĺňa podmienky podľa § 410 a navrhovateľ chyby neodstráni do troch dní od ich oznámenia,

(2) návrh je v rozpore so zákonom alebo sa prieči dobrým mravom,

(3) dlžník nemá na území Bulharskej republiky trvalý pobyt alebo sídlo,

(4) dlžník sa obvykle nezdržiava na území Bulharskej republiky alebo na ňom nevykonáva svoju činnosť.

3. Ak sa návrhu vyhovie, vydá súd platobný rozkaz, ktorého kópia sa doručí dlžníkovi.“

- 13 § 414 ods. 1 a 2 znie takto:

„1. Dlžník môže proti platobnému rozkazu alebo jeho časti písomne podať odpor. Odôvodnenie odporu sa s výnimkou prípadov podľa § 414a nevyžaduje.

2. Odpor musí byť podaný v lehote dvoch týždňov od doručenia platobného rozkazu; lehotu nie je možné predĺžiť.“

- 14 § 418 o okamžitom výkone rozhodnutia stanovuje:

„1. Ak je k návrhu priložený dokument uvedený v § 417, na ktorom je založená pohľadávka, veriteľ môže požiadať súd o nariadenie okamžitého výkonu a vydanie exekučného titulu.

2. Exekučný titul je vydaný po preverení formálnych náležitostí dokumentu súdom a po tom, čo súd potvrdí existenciu vymožiteľnej pohľadávky voči dlžníkovi. ...“

15 § 419 ods. 1 až 3 stanovuje:

„1. Proti uzneseniu, ktorým sa vyhovelu návrhu na okamžitý výkon, je možné podať individuálny opravný prostriedok; tento opravný prostriedok musí byť podaný v lehote dvoch týždňov od doručenia platobného rozkazu.

2. Individuálny opravný prostriedok proti uzneseniu o okamžitom výkone rozhodnutia musí byť podaný spoločne s odporom proti vydanému rozkazu na výkon rozhodnutia; tento opravný prostriedok môže byť založený len na úvahách, ktoré sú obsiahnuté v aktoch uvedených v § 417.

3. Podanie opravného prostriedku proti uzneseniu o okamžitom výkone nemá na výkon rozhodnutia odkladný účinok.“

16 § 420 s názvom „Odklad vykonateľnosti“ stanovuje:

„1. Odpor podaný proti platobnému rozkazu nemá odkladný účinok na nútený výkon rozhodnutia v prípadoch uvedených v § 417 bodoch 1 až 9, s výnimkou prípadu, kedy dlžník poskytne veriteľovi primeranú záruku v súlade s § 180 a § 181 zákona o záväzkových a zmluvných vzťahoch [zakon za zadälženijata i dogovorite].

2. Ak je v lehote na podanie odporu podaný návrh na odklad vykonateľnosti doložený písomnými dôkazmi, môže súd, ktorý nariadil okamžitý výkon rozhodnutia, odložiť jeho vykonateľnosť aj v prípade, kedy neexistuje záruka v zmysle odseku 1.

3. Proti rozhodnutiu o návrhu na odklad sa možno odvolať prostredníctvom individuálneho odvolania.“

Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa GPK

17 Zákon za izmenenie i dopälnenie na GPK (zákon, ktorým sa mení a dopĺňa GPK), DV č. 100 z 20. decembra 2019, (ďalej len „zákon, ktorým sa mení GPK“), stanovuje:

„§ 1 do ustanovení § 7 [GPK] sa vkladá nasledujúci odsek 3:

„Súd preskúma *ex offo* existenciu nekalých podmienok uvedených v spotrebiteľskej zmluve. Umožní účastníkom konania predložiť pripomienky k týmto otázkam.“

...“

18 Do ustanovení § 410 GPK vkladá tento zákon nasledujúci odsek 3:

„Ak pohľadávka vzniká na základe spotrebiteľskej zmluvy, k návrhu sa priloží zmluva, ak má písomnú formu, spolu so všetkými dodatkami a prílohami, ako aj prípadne uplatniteľnými všeobecnými podmienkami.“

19 Uvedený zákon vložil do § 411 ods. 2 GPK nový bod 3:

„Súd na prípravnom zasadnutí preskúma návrh a v lehote podľa odseku 1 vydá platobný rozkaz, s výnimkou nasledujúcich prípadov:

...

(3) návrh je založený na nekalej podmienke uvedenej v spotrebiteľskej zmluve alebo možno rozumne predpokladať, že existuje takáto podmienka.“

20 Ten istý zákon mení a dopĺňa § 417 GPK nasledovným spôsobom:

„1. V bode 2 sú pojmy ‚obce a banky‘ nahradené takto: ‚a obce alebo výpis z účtovných kníh banky, ku ktorým je pripojený dokument, z ktorého vyplýva pohľadávka banky, ako aj všetky jeho prílohy vrátane uplatniteľných všeobecných podmienok‘.

2. Do bodu 10 sa vkladá nasledujúca druhá veta: ‚Ak právny titul zaručuje pohľadávku vyplývajúcu zo spotrebiteľskej zmluvy, k návrhu treba priložiť zmluvu, ak má písomnú formu, spolu so všetkými prílohami, vrátane uplatniteľných všeobecných podmienok‘.“

21 Zákon, ktorým sa mení GPK, doplnil § 420 ods. 1 a 2 GPK takto:

„1. Odpor podaný proti platobnému rozkazu nemá odkladný účinok na exekúciu v prípadoch uvedených v § 417 bodoch 1 až 9 okrem prípadu, keď dlžník poskytne veriteľovi primeranú zábezpeku v súlade s § 180 a 181 zákona o záväzkových vzťahoch a zmluvách [zákon za zadĺženijata i dogovorite]. Ak je dlžníkom spotrebiteľ, záruka nepresiahne tretinu pohľadávky.

2. Súd, ktorý nariadil okamžitý výkon rozhodnutia, môže tento výkon pozastaviť, a to aj v prípade neexistencie záruky v zmysle odseku 1, ak bol podaný návrh na odklad vykonateľnosti, ktorý je podporený písomnými dokladmi, z ktorých vyplýva, že:

(1) pohľadávka nie je splatná,

(2) pohľadávka je založená na nekalých podmienkach v spotrebiteľskej zmluve,

(3) výška pohľadávky dlžnej podľa spotrebiteľskej zmluvy bola vypočítaná nesprávne.“

Zákon o zmluvách o spotrebiteľskom úvere

22 § 10 zákon za potrebitelskija kredit (zákon o zmluvách o spotrebiteľskom úvere), v znení účinnom v čase skutkových okolností vo veci samej (DV č. 17 z 26. februára 2019), ktorým sa preberá ustanovenie smernice 2008/48, vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Zmluva o spotrebiteľskom úvere sa uzatvára písomne, jasným a zrozumiteľným spôsobom na papieri alebo na inom trvalom nosiči a všetky náležitosti zmluvy musia byť uvedené jednotným písmom rovnakého typu, formátu a veľkosti, ktorá nesmie byť menšia ako 12, v dvoch exemplároch, teda jeden pre každú zmluvnú stranu.“

23 § 26 uvedeného zákona stanovuje:

„1. Veriteľ môže previesť pohľadávku vyplývajúcu zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere na tretiu osobu, len ak táto zmluva takúto možnosť stanovuje.

2. Ak veriteľ postúpi pohľadávku vyplývajúcu zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere tretej osobe, spotrebiteľ má právo vzniesť voči tejto tretej osobe všetky námietky, ktoré mohol podať proti pôvodnému veriteľovi, vrátane námietky započítania.“

24 § 33 uvedeného zákona stanovuje:

„1. V prípade omeškania zo strany spotrebiteľa má veriteľ nárok na úroky len z nezaplatenej sumy; tieto úroky sa vypočítajú za obdobie omeškania.

2. Pokiaľ je spotrebiteľ v omeškaní so splácaním úveru, pokuty z omeškania nesmú byť vyššie ako zákonné úroky.

3. Veriteľ nemôže odmietnuť prijať čiastočnú platbu úveru od spotrebiteľa.“

Spory vo veci samej a prejudiciálne otázky

25 Vo veci týkajúcej sa spoločnosti DSK Bank, sa táto uvedená domáhala na vnútroštátnom súde vydania príkazu na okamžité vykonanie exekúcie na základe výpisu z jej účtovných kníh z 3. októbra 2019 voči spotrebiteľovi, ktorý nie je účastníkom konania.

26 DSK Bank uviedla, že 8. marca 2018 uzavrela zmluvu o spotrebiteľskom úvere s uvedeným spotrebiteľom, ktorý bol v omeškaní s platbou 17 mesačných splátok, pričom dátumy splatnosti boli od 20. marca 2018 do 20. júla 2019. Pokiaľ ide o poslednú dlhovanú platbu, uvedená suma bola vyššia ako predchádzajúce sumy, a to 564,44 bulharského leva (BGN) (približne 288 eur) namiesto 167,23 BGN (približne 85 eur) bez toho, aby bolo v tejto súvislosti poskytnuté akékoľvek vysvetlenie.

27 DSK Bank predložila tiež kópiu ďalšej zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzavretej 25. februára 2018 na účely financovania mobilného telefónu a poistného na životnom poistení, ktorých príjemcom je banka. V tejto zmluve sú uvedené podmienky získania a splatenia úveru, t. j. zaplatenie 18 mesačných splátok, ako aj všeobecné podmienky a podpis spotrebiteľa.

28 Vo veci týkajúcej sa spoločnosti FrontEx International táto tvrdí, že na základe zmluvy o postúpení pohľadávky spoločnosti City Cash nadobudla pohľadávku voči spotrebiteľovi, ktorý s touto spoločnosťou uzavrel 15. júla 2016 zmluvu o úvere. FrontEx International podala na vnútroštátny súd návrh na vydanie platobného rozkazu smerujúci proti tomuto spotrebiteľovi bez toho, aby predložila akékoľvek doklad.

29 Vnútroštátny súd v oboch veciach, ktoré mu boli predložené, predpokladá existenciu nekalých podmienok v zmluvách o spotrebiteľskom úvere a chcel by preskúmať zmluvy zakladajúce pohľadávky.

30 V prvom rade však uvádza, že v súlade s bulharským právom sa konania o platobnom rozkaze uskutočňujú súhrnne a jednostranne, takže pred prijatím rozhodnutia o platobnom rozkaze nemá spotrebiteľ možnosť proti nim namietať.

31 V druhom rade tento súd odkazuje na judikatúru Varchoven kasacionen sad (Najvyšší kasačný súd, Bulharsko), z ktorej najmä vyplýva, že v rámci konania o vydanie platobného rozkazu podľa § 410 GPK, súd nezhrmažďuje dôkazy, keďže cieľom konania nie je konštatovať existenciu samotnej pohľadávky, ale len preskúmať, či je táto pohľadávka spochybnená, a tiež, že v rámci konania podľa § 417 GPK súd rozhoduje na základe dokumentu predloženého navrhovateľom, keďže tento súd môže preskúmať len dokumenty, ktoré sú uvedené v tomto ustanovení.

32 V treťom rade uvedený súd vysvetľuje, že vzhľadom na pracovné zaťaženie sudcov Sofijski rajonen sad (Okresný súd Sofia, Bulharsko) nie sú títo sudcovia schopní overiť, či sa v zmluvách o spotrebiteľskom úvere priložených k návrhom na vydanie platobných rozkazov nachádzajú nekalé podmienky.

33 Za týchto podmienok Sofijski rajonen sád (Okresný súd Sofia) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Predstavuje okolnosť, že vnútroštátny súd čelí omnoho vyššiemu pracovnému zaťaženiu ako iné súdy rovnakého stupňa a že sudcovia tohto súdu preto nemajú možnosť skúmať verejné listiny, na základe ktorých sa má alebo môže nariadiť predbežná vykonateľnosť, a prijímať svoje rozhodnutia v primeranej lehote, sama osebe porušenie ustanovení práva Únie... v oblasti ochrany spotrebiteľa alebo odporuje iným základným právam?
 2. Je vnútroštátny súd povinný odmietnuť vydať rozhodnutia, ktoré by mohli byť vykonané, ak proti nim spotrebiteľ nepodá odpor v prípade, ak má skutočné podozrenie, že návrh je založený na nekalej podmienke v spotrebiteľskej zmluve a ak spisový materiál neobsahuje v tomto ohľade žiadne jednoznačné dôkazy?
 3. V prípade zápornej odpovede na druhú otázku, je prípustné, aby si vnútroštátny súd v prípade, ak má takéto podozrenie, vyžiadal od zmluvnej strany vykonávajúcej podnikateľskú činnosť dodatočné dôkazy, hoci podľa vnútroštátneho právneho poriadku nemá v rámci konania, v ktorom bude prípadne vydané vykonateľné rozhodnutie, takéto právomoci, ak dlžník nepodá odpor?
 4. Uplatnia sa požiadavky, ktoré právo Únie... v súvislosti so smernicami týkajúcimi sa harmonizácie práva spotrebiteľov kladie na zistenie určitých okolností, ku ktorému je vnútroštátny súd povinný pristúpiť *ex offico*, aj v prípadoch, keď vnútroštátny zákonodarca poskytne spotrebiteľom doplnkovú ochranu (viac práv) na základe vnútroštátneho zákona, ktorý slúži na prebratie ustanovenia smernice, ktoré pripúšťa poskytnutie takejto silnejšej ochrany?“
- 34 Vnútroštátny súd ďalej navrhuje, aby Súdny dvor rozhodol o prejednávanej veci v skrátanom súdnom konaní v súlade s článkom 105 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora.

O konaní na Súdnom dvore

- 35 Rozhodnutím predsedu Súdneho dvora z 3. decembra 2019 bol návrh na prejednanie veci v skrátanom súdnom konaní podľa článku 105 ods. 1 rokovacieho poriadku Súdneho dvora zamietnutý.
- 36 Treba totiž pripomenúť, že na jednej strane požiadavka zabezpečiť rýchle vyriešenie sporov vo veci samej v súlade s vnútroštátnym právom nemôže sama osebe postačovať na odôvodnenie prejednanie veci v skrátanom súdnom konaní podľa článku 105 ods. 1 rokovacieho poriadku (uznesenie predsedu Súdneho dvora z 23. decembra 2015, *Vilkas*, C-640/15, neuvyverejnené, EU:C:2015:862, bod 8, a z 8. júna 2016, *Garrett Pontes Pedrosa*, C-242/16, neuvyverejnené, EU:C:2016:432, bod 14).
- 37 Na druhej strane, hoci je dlžník spotrebiteľom, z ustálenej judikatúry vyplýva, že samotné hospodárske záujmy, akokoľvek významné a legitímne, samy osebe neodôvodňujú prejednanie veci v skrátanom súdnom konaní (uznesenie z 10. apríla 2018, *Del Moral Guasch*, C-125/18, neuvyverejnené, EU:C:2018:253, bod 11 a citovaná judikatúra).
- 38 Rovnako ani samotný záujem osôb podliehajúcich súdnej právomoci, akokoľvek významný a legitímny, na tom, aby bol čo najrýchlejšie určený rozsah práv, ktoré im vyplývajú z práva Únie, ani hospodársky alebo spoločensky citlivá povaha sporu vo veci samej neodôvodňuje nutnosť prejednať ju bez zbytočného odkladu v zmysle článku 105 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora (uznesenie predsedu Súdneho dvora z 13. apríla 2016, *Indėlių ir investicijų draudimas*, C-109/16, neuvyverejnené, EU:C:2016:267, body 8 a 9, ako aj z 15. februára 2016, *Anisimovienė a i.*, C-688/15, neuvyverejnené, EU:C:2016:92, bod 8 a citovaná judikatúra).

- 39 Uznesením z 28. mája 2020 doručeným do kancelárie Súdneho dvora 3. júna 2020 vnútroštátny súd spresnil legislatívne zmeny GPK, ktoré nadobudli účinnosť 24. decembra 2019 novelou GPK. Rozhodnutím predsedu Súdneho dvora z 22. júna 2020 bolo toto uznesenie zapísané do spisu a oznámené účastníkom konania a dotknutým osobám.

O prejudiciálnych otázkach

- 40 Podľa článku 99 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, ak možno odpoveď na otázku jednoznačne vyvodíť z judikatúry alebo ak odpoveď na položenú prejudiciálnu otázku nevyvoláva žiadne dôvodné pochybnosti, Súdny dvor môže na návrh sudcu spravodajcu po vypočutí generálneho advokáta kedykoľvek rozhodnúť formou odôvodneného uznesenia.
- 41 Toto ustanovenie treba v rámci tohto prejudiciálneho konania uplatniť.

O prvej otázke

- 42 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má právo Únie vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na vydanie platobného rozkazu, neskúmal prípadnú nekalú povahu podmienok obsiahnutých v zmluve uzavretej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom z dôvodu takých praktických ťažkostí, ako je jeho pracovné zaťaženie.
- 43 Na úvod je vhodné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry účinnú ochranu práv vyplývajúcich z tejto smernice 93/13 možno zaručiť iba pod podmienkou, že vnútroštátny procesný systém upravuje v rámci konania o vydanie platobného rozkazu alebo v rámci konania o výkon platobného rozkazu *ex offo* preskúmanie potenciálnej nekalkej povahy zmluvných podmienok uvedených v predmetnej zmluve sudcom (rozsudok z 20. septembra 2018, EOS KSI Slovensko, C-448/17, EU:C:2018:745, bod 45 a citovaná judikatúra). V prípade, že vnútroštátny súd rozhodujúci v rámci konania o vydaní platobného rozkazu sám konštatuje, ako je to vo veci samej, že je potrebné preskúmať nekalú povahu podmienok obsiahnutých v dotknutých zmluvách, musí mať skutočnú možnosť vykonať toto preskúmanie.
- 44 Okrem toho treba pripomenúť, že organizácia súdnictva v členských štátoch, vrátane ustanovení o prideľovaní vecí, patrí do právomoci týchto štátov. Pri výkone tejto právomoci sú však členské štáty povinné dodržiavať povinnosti, ktoré im vyplývajú z práva Únie (pozri v tomto zmysle, rozsudok z 26. marca 2020, Miasto Łowicz a Prokurator Generalny, C-558/18 a C-563/18, EU:C:2020:234, bod 36, ako aj citovanú judikatúru).
- 45 Prípadné praktické ťažkosti spojené s pracovným zaťažením teda nemôžu odôvodniť neuplatnenie práva Únie. Každý vnútroštátny súd, ktorý je v rámci svojej právomoci poverený uplatňovať ustanovenia práva Únie, má povinnosť zabezpečiť plný účinok týchto noriem (pozri v tomto zmysle, rozsudky z 9. marca 1978, Simmenthal, 106/77, EU:C:1978:49, bod 21, ako aj z 11. septembra 2014, A, C-112/13, EU:C:2014:2195, bod 36).
- 46 Skutočnosť, že vnútroštátny súd má väčšie pracovné zaťaženie ako iné súdy rovnakého stupňa, teda nezavaruje sudcov tohto súdu povinnosti účinne a v plnom rozsahu uplatňovať právo Únie.
- 47 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že právo Únie sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na vydanie platobného rozkazu, neskúmal prípadnú nekalú povahu podmienky uvedenej v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom z dôvodu takých praktických ťažkostí, ako je jeho pracovné zaťaženie.

O druhej a tretej otázke

- 48 Svojou druhou a treťou otázkou, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13 majú vykladať v tom zmysle, že bránia tomu, aby vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na vydanie platobného rozkazu, pokiaľ predpokladá, že tento návrh je založený na nekalej podmienke uvedenej v zmluve o spotrebiteľskom úvere v zmysle smernice 93/13, mohol v prípade neexistencie odporu zo strany spotrebiteľa požiadať veriteľa o poskytnutie doplňujúcich informácií, aby preskúmal prípadnú nekalú povahu tejto podmienky.
- 49 Článok 6 ods. 1 smernice 93/13 stanovuje, že nekalé podmienky obsiahnuté v zmluvách nie sú pre spotrebiteľa záväzné. Vzhľadom na povahu a význam verejného záujmu, na ktorom sa zakladá ochrana spotrebiteľov, ktorí sa voči predajcom alebo dodávateľom nachádzajú v znevýhodnenom postavení, smernica 93/13 ukladá členským štátom, ako to vyplýva z jej článku 7 ods. 1 v spojení s jej dvadsiatym štvrtým odôvodnením, povinnosť stanoviť primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili používaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. júla 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, bod 52, ako aj citovanú judikatúru).
- 50 V tejto súvislosti treba konštatovať, že Súdny dvor už mal príležitosť vyjadriť sa k výkladu článkov 6 a 7 smernice 93/13, pokiaľ ide o právomoc vnútroštátneho súdu konať *ex offico* v rámci vnútroštátnych konaní o vydanie platobného rozkazu.
- 51 Vnútroštátny súd má *ex offico* posúdiť nekalú povahu zmluvnej podmienky patriacej do pôsobnosti smernice 93/13, a tým odstrániť nerovnováhu medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom, pokiaľ je na tento účel oboznámený s potrebnými právnymi a so skutkovými okolnosťami. Ako mal Súdny dvor príležitosť spresniť, tieto dôvody platia aj pre konanie o vydanie platobného rozkazu (pozri v tomto zmysle rozsudky z 13. septembra 2018, Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, body 42 a 43, ako aj z 11. marca 2020, Lintner, C-511/17, EU:C:2020:188, bod 26 a citovanú judikatúru).
- 52 V tomto zmysle, ak právne a skutkové okolnosti uvedené v spise predloženom vnútroštátnemu súdu, ktorý rozhoduje o návrhu na vydanie platobného rozkazu, vyvolávajú vážne pochybnosti, pokiaľ ide o nekalú povahu určitých podmienok, na ktoré spotrebiteľ nepoukazoval, ale ktoré súvisia s predmetom sporu, bez toho, aby bolo možné v tejto súvislosti vykonať konečné posúdenie, vnútroštátnemu súdu prislúcha, aby v prípade potreby *ex offico* prijal potrebné opatrenia na vykonanie dokazovania s cieľom doplniť tento spis tým, že účastníkov konania pri dodržaní kontradiktórnosti vyzve, aby mu predložili vysvetlenia a doklady potrebné na tento účel. Z toho vyplýva, že vnútroštátny súd je povinný prijať *ex offico* opatrenia na vykonanie dokazovania, pokiaľ právne a skutkové okolnosti, ktoré sa už nachádzajú v uvedenom spise, vyvolávajú vážne pochybnosti, pokiaľ ide o nekalú povahu určitých podmienok (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. marca 2020, Lintner, C-511/17, EU:C:2020:188, body 37 a 38).
- 53 Z tejto judikatúry tak vyplýva, že ak sa vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na vydanie platobného rozkazu založenom na pohľadávke, ktorá vznikla z podmienok uvedených v spotrebiteľskej zmluve v zmysle smernice 93/13, domnieva, že tieto podmienky sú nekalé bez toho, aby mal možnosť vykonať konečné posúdenie uvedených podmienok, môže v prípade, že spotrebiteľ nepodal odpor, v prípade potreby aj *ex offico* požadovať od veriteľa dôkazy potrebné na posúdenie prípadnej nekalej povahy týchto podmienok.
- 54 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy treba na druhú a tretiu otázku odpovedať tak, že článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13 sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia tomu, aby vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na vydanie platobného rozkazu, pokiaľ predpokladá, že tento návrh je založený na nekalej podmienke uvedenej v zmluve o spotrebiteľskom úvere v zmysle smernice 93/13, mohol v prípade, že spotrebiteľ nepodal odpor, požiadať veriteľa o dodatočné informácie s cieľom preskúmať prípadnú nekalú povahu tejto podmienky.

O štvrtej otázke

- 55 Na úvod treba uviesť, že z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že vnútroštátny súd kladie túto štvrtú otázku vzhľadom na § 10 ods. 1 zákona o zmluvách o spotrebiteľskom úvere, ktorý stanovuje minimálnu veľkosť písma v zmluve, § 26 tohto zákona, ktorý vyžaduje súhlas spotrebiteľa s postúpením pohľadávky a § 33 uvedeného zákona, ktorý obmedzuje pokuty z omeškania na sumu zákonných úrokov.
- 56 Hoci sa smernica 93/13, ako aj smernica 2008/48 uplatňujú na zmluvy uzavreté medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, akými sú najmä zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ako je to v oboch veciach samých, ako to uviedla Komisia vo svojich písomných pripomienkach, vnútroštátne ustanovenia uvedené vnútroštátnym súdom nemožno považovať za ustanovenia preberajúce smernicu 2008/48.
- 57 Treba totiž konštatovať, že smernicou 2008/48 nedošlo k harmonizácii v oblasti výpisov z bankových účtovných kníh, ani pokiaľ ide o zmluvy o postúpení pohľadávok ako prvkov umožňujúcich vymáhanie pohľadávky vyplývajúcej zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere (pozri v tomto zmysle, uznesenie z 28. novembra 2018, PKO Bank Polski, C-632/17, EU:C:2018:963, bod 31 a citovanú judikatúru).
- 58 Pokiaľ ide o smernicu 93/13, treba naopak uviesť, že podľa jej článku 1 je jej účelom aproximovať zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia členských štátov, ktoré sa týkajú nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom. Podľa článku 3 ods. 1 tejto smernice sa zmluvná podmienka považuje za nekalú, ak spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán ku škode spotrebiteľa. Okrem toho článok 4 ods. 2 a článok 5 tejto smernice stanovujú požiadavku, aby bola zmluvná podmienka jasná a zrozumiteľná.
- 59 Otázky, ktoré položil vnútroštátny súd, budú preto zodpovedané len s ohľadom na ustanovenia smernice 93/13.
- 60 Podstatou štvrtej otázky vnútroštátneho súdu je, či sa majú článok 3 a článok 8 smernice 93/13 v spojení s článkom 6 a článkom 7 tejto smernice vykladať v tom zmysle, že v rámci preskúmania *ex officio* prípadnej nekalej povahy podmienok uvedených v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, ktoré vnútroštátny súd vykoná s cieľom určiť existenciu značnej nerovnováhy medzi povinnosťami strán podľa tejto zmluvy, môže tento súd zohľadniť aj vnútroštátne ustanovenia zabezpečujúce spotrebiteľom väčšiu ochranu, než akú stanovuje táto smernica.
- 61 V tomto zmysle článok 8 smernice 93/13 stanovuje, že členské štáty môžu prijať alebo si ponechať najprísnejšie opatrenia kompatibilné so Zmluvou o FEÚ v oblasti uvedenej touto smernicou s cieľom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa. Táto smernica teda vykonáva minimálnu harmonizáciu. Pri posudzovaní nekalej povahy dotknutej zmluvnej podmienky treba zohľadniť normatívny kontext, ktorý spolu s touto podmienkou určuje práva a povinnosti zmluvných strán [rozsudok z 10. septembra 2020, A (Podnájom sociálneho bývania), C-738/19, EU:C:2020:687, bod 37 a citovaná judikatúra].
- 62 Na účely zodpovedania otázky, či podmienka spôsobuje „značnú nerovnováhu“ v právach a povinnostiach strán vyplývajúcich zo zmluvy na škodu spotrebiteľa, treba predovšetkým zohľadniť právne predpisy uplatňované vo vnútroštátnom práve v prípade absencie dohody medzi zmluvnými stranami v tomto zmysle. Na základe takejto porovnávacej analýzy môže vnútroštátny súd posúdiť, či a prípadne do akej miery je právne postavenie spotrebiteľa vyplývajúce zo zmluvy nevýhodnejšie než právne postavenie zakotvené v platnom vnútroštátnom práve (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. januára 2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, bod 59 a citovanú judikatúru).

63 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy treba na štvrtú otázku odpovedať tak, že článok 3 a článok 8 smernice 93/13 v spojení s článkom 6 a článkom 7 tejto smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že v rámci preskúmania *ex officio* prípadnej nekalej povahy podmienok uvedených v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, ktoré vnútroštátny súd vykoná s cieľom určiť existenciu značnej nerovnováhy medzi povinnosťami strán podľa tejto zmluvy, môže tento súd zohľadniť aj vnútroštátne ustanovenia zabezpečujúce spotrebiteľom väčšiu ochranu, než akú stanovuje uvedená smernica.

O trovách

64 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (šiesta komora) rozhodol takto:

1. Právo Únie sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na vydanie platobného rozkazu, neskúmal prípadnú nekalú povahu podmienky uvedenej v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom z dôvodu takých praktických ťažkostí, ako je jeho pracovné zaťaženie.
2. Článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia tomu, aby vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na vydanie platobného rozkazu, pokiaľ predpokladá, že tento návrh je založený na nekalej podmienke uvedenej v zmluve o spotrebiteľskom úvere v zmysle smernice 93/13, mohol v prípade, že spotrebiteľ nepodá odpor, požiadať veriteľa o dodatočné informácie s cieľom preskúmať prípadnú nekalú povahu tejto podmienky.
3. Článok 3 a článok 8 smernice 93/13 v spojení s článkom 6 a článkom 7 tejto smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že v rámci preskúmania *ex officio* prípadnej nekalej povahy podmienok uvedených v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, ktoré vnútroštátny súd vykoná s cieľom určiť existenciu značnej nerovnováhy medzi povinnosťami strán podľa tejto zmluvy, môže tento súd zohľadniť aj vnútroštátne ustanovenia zabezpečujúce spotrebiteľom väčšiu ochranu, než akú stanovuje uvedená smernica.

Podpisy